

NÜKLEER MADALYONUN İKİ YÜZÜ: SAVAŞ VE BARIŞ

Eylem Ölmezoğlu

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
ozlemolmezoglu@gmail.com

Nükleer teknoloji, doğduğu andan itibaren askeri güç, devlet güvenliği, jeopolitik rekabet ve uluslararası güç ilişkileriyle iç içe geçti. Bir yanda bu giriftleşmiş süreçler ilerlerken, bunlara paralel olarak da pek çok toplumsal hareket gelişti. Bu yazıda, bu ilişkilerin anlaşılabilmesine imkân yaratması için nükleer teknolojinin silahlanma sürecine etkisinden hareketle, bu etkinin siyasal ve toplumsal izdüşümlerine bakarak bir izlek oluşturmaya çalışacağız.

İnsanlığın nükleer teknolojiyi geliştirmesi ve onu denetim altına almaya çalışmasıyla başlayan nükleer çağ ya da başka bir ifadeyle atom çağı, uluslararası ilişkiler ve siyaset bilimi literatüründe genellikle iki farklı dönem üzerinden ele alınıyor. Yaygın bir ayrımla, 1945'ten başlayıp 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasına kadar uzanan ve Soğuk Savaş dönemini kapsayan "birinci nükleer çağ", Sovyetlerin dağılması sonrası başlayan dönem ise "ikinci nükleer çağ" olarak adlandırılıyor. Bu ayrım yalnızca nükleer silahların sayısındaki ve dağılımındaki değişimleri değil, nükleer teknolojinin dünyadaki siyasi anlamının da değişimini takip etmeye olanak veriyor.

BİRİNCİ NÜKLEER ÇAĞ

Nükleer çağın miladı olarak 16 Temmuz 1945'te ABD'nin New Mexico çölünde gerçekleştirdiği Trinity testi kabul ediliyor. İnsanlık tarihindeki ilk nükleer patlama buydu ve belki de tarihte ilk defa bu kadar güçlü bir biçimde insanlığın kendi kendini yok edebilme ihtimali gözle görülür hale geldi. Bu denemenin üzerinden henüz bir ay bile geçmeden Hiroşima'ya ve Nagasaki'ye atom bombalarının atılması, nükleer teknolojinin yalnızca bilimsel bir keşif olmadığını, aynı zamanda tarihte eşi görülmemiş felaketlere ve acılara neden olacak bir askeri güç anlamına geldiğini ortaya koydu. Peşi sıra başlayan nükleer silahlanma yarışı, sonraki yılların uluslararası siyasetini belirleyen temel unsurlardan biri oldu. (Resim1: "Little Boy" ve "Fat Man" adları verilen bombalar)

1949'da Sovyetler Birliği'nin ilk atom bombasını denemesiyle ABD'nin nükleer tekelinin sona ermesi ve ardından hidrojen bombalarının geliştirilmesi, silahlanma yarışını yeni bir boyuta taşıdı. Bu iki ülke için de amaç tek bir bombanın sahipliği değil, karşı tarafta yok edici ölçekte yıkım yaratabileceğini garanti edecek kapasiteye ulaşmaktı.

Tam da bu dönemde nükleer teknolojinin başka bir yüzü ortaya çıktı. Sovyetler Birliği'nde Obninsk nükleer güç santrali 1954'te elektrik üretmeye başladı; İngiltere'deki Calder Hall 1956'da, ABD'deki Shippingport ise 1957'de devreye girdi. Aynı yıllarda ABD'nin "Barış İçin Atomlar" (Atoms for Peace) girişimi, nükleer teknolojinin askeri kullanımının yarattığı dehşete karşılık onun sağlık, tarım, enerji gibi alanlarda "barışçıl" kullanımını uluslararası bir çerçeveye oturtmaya çalışıyordu. Bu yaklaşımın en somut sonuçlarından biri 1957'de Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın (IAEA) kurulması oldu.

1960'lara gelindiğinde nükleer silahların yarattığı tehdit artık soyut bir gelecek senaryosu değildi. ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki rekabet, hidrojen bombaları, Çar Bombası (1961), Küba Füze Krizi (1962) gibi gelişmeler, dünyanın nükleer savaşa ne kadar yaklaşabileceğini açık biçimde gösterdi. Buraya güncel olarak şunu da ekleyebiliriz: Hiroşima'ya atılan bombadan yaklaşık 3 bin kat daha güçlü olan Çar Bombası'nın patlama görüntüleri 2020 yılında Rosatom tarafından paylaşıldı ve bunun dünyanın en büyük nükleer patlaması olduğu kaydedildi.

Nükleer teknolojinin gelişmesi ile olası bir nükleer savaş, yalnızca devletlerin ve orduların konusu olmaktan çıkıp gündelik hayatın ve insanlığın geleceğinin konusu haline geldi. 1960'ların sonu ile 1970'lerin başında yükselen savaş karşıtı

Burada bir parantezle nükleer çağın kültür-sanat üretimine etkisine değinmek iyi olur: İnsanlık art arda iki büyük dünya savaşı yaşamışken ve nükleer silahlar ortaya çıkmışken, elbette bu durumun toplumsal yaşamda olduğu gibi kültürel yaşamda da karşılığı oldu. 1950'lerin sinemasında ve romanlarında nükleer korku, dev canavarlar, mutasyona uğramış canlılar, radyoaktif bulutlar, yok olmuş kentler, nükleer savaş sonrası yaşanacak olası olaylar gibi pek çok tema anlatılmaya başlandı. Fahrenheit 451 (1953), Godzilla (1954), On the Beach (1959), Dr. Strangelove (1964) nükleer çağın korku ve kaygı dolu kültürel atmosferinin önemli erken örneklerindendir. İlerleyen dönemlerde de üretilen benzer temalı eserlerde ortak olan şey, nükleer silahların yalnızca fiziksel yıkım kapasitesinin değil, insan zihninde yarattığı sürekli tehdit duygusunun da tarihsel bir gerçeklik olmasıdır.

hareketle, nükleer çağın siyasal anlamı daha geniş bir zeminde sorgulanmaya başlandı. Bu sorgulama, devletlerin askeri güç kullanma biçimleri, teknolojinin savaşta kullanılması, sömürgecilik, ırkçılık ve yurttaşların devlet kararları üzerindeki etkisi gibi geniş tartışmaları da beraberinde getirdi.

Özellikle ABD'nin Vietnam'daki askeri müdahalesi, üniversite kampüslerinden meydanlara, vicdani retten sivil haklara ilişkin hareketlere kadar pek çok toplumsal değişimi beraberinde getirdi. Vietnam Gazileri Savaşa Karşı (Vietnam Veterans Against the War) örgütünün 1971'de gerçekleştirdiği Kış Askeri Soruşturması (Winter Soldier Investigation) bu açıdan önemli bir örnektir.

Bu toplantılarda Vietnam gazileri, savaş sırasında gördükleri veya gerçekleştirdikleri eylemler hakkında tanıklık yaptı. Toplantılarda yalnızca askerlerin davranışları değil, silah kullanımı, ırkçılık, sivillerin uğradığı yıkım, köy yakma, katliamlar,

Nükleer silahlara karşı mücadelede önemli bir başlığı da Greenham Common Kadın Barış Kampı (Greenham Common Women's Peace Camp) için açmak gerektiriyor:

Soğuk Savaş'ın tırmanmasına paralel bir yandan da NATO nükleer cephaneliğini genişletiyordu. Bu durum Avrupa genelinde askeri üslere nükleer füzelerin yerleştirilmesine yol açtı. 1980'de İngiltere, ABD'ye ait füzeleri barındırmayı kabul ettiğini açıkladı. Bu gelişmeler üzerine kadınlar, füzelerin konuşlandırılması planlanan üs çevresinde uzun süreli bir protesto alanı oluşturdu.

savaş esirleri ve savaşın nasıl örgütlendiği gibi başlıklar da ele alındı.

Aynı dönemde savaş karşıtı hareketin önemli bir tartışması da teknolojinin kendisine yönelikti: teknolojinin ne yapabildiği kadar, kimin tarafından, hangi amaçla ve hangi güç ilişkileri içerisinde kullanıldığı sorgulanmaya başlandı. Savaş karşıtlığı ile ırkçılık karşıtlığının yan yana gelmesi de bu anlamda tesadüf değildi. Vietnam Savaşı'na yönelik eleştiriler, savaşın yalnızca ulusal çıkarlar adına yürütülen askeri bir operasyon olarak değil, belirli halkların hayatlarının ve topraklarının daha az değerli kabul edildiği bir güç ilişkisi olarak tartışılmasına yol açtı. Böylece militarizm yalnızca orduların ve silahların büyümesi anlamında değil, bazı insanların ve toplumların güvenlik adına daha kolay hedef haline getirilebilmesini mümkün kılan siyasal bir anlayış olarak da sorgulanmaya başlandı. (Benzer üstün güç ilişkisinin, -batı merkezli sömürgeci ifadesiyle Ortadoğu olarak adlandırılan-Batı Asya'da ve Kuzey Afrika'da yaşayan halklar üzerinde de kurulduğunu görüyoruz.)

Çevre hareketinin gelişmesiyle savaş karşıtlığı ve ekoloji hareketi arasında yeni bağlantılar kuruldu. 1971'de kurulan Uluslararası Yerküre Dostları'nın (Friends of the Earth International) ilk ortak çalışma alanları arasında nükleer enerji de bulunuyordu. Böylece nükleer mesele giderek yalnızca "silahlanma" başlığının değil; çevre, sağlık, enerji politikası, şirketler ve yerel toplulukların da konusu haline geldi. O yılların erken çevreci siyasal oluşumları, dönemin geleneksel büyüme ve kalkınma anlayışının karşısına alternatif bir toplum tahayyülü koymaya çalışıyordu. Nükleer karşıtı hareket bu farklı damarların kesiştiği

alanlardan biri oldu. Dolayısıyla 1968 kuşağından 1970'lerin ekoloji hareketlerine uzanan çizgide daha geniş bir dönüşümün söz konusu olduğunu görüyoruz: savaş, militarizm, merkezîyetçi otorite, sınırsız ekonomik büyüme, tüketim toplumu ve insanın doğa üzerindeki tahakkümü yeniden sorgulanıyordu.

1970'li yıllardaki bu düşünsel dönüşüm nükleer silahlanma tartışması açısından da önemliydi. Çünkü "nükleer caydırıcılık" çoğu zaman devletlerin kendi güvenliğini merkeze alan bir dil üzerinden kuruluyor ve olası bir saldırıya karşı elinde karşılık verebilecek misilleme potansiyelini bulundurmaya ifade ediyordu. "Bizim güvenliğimiz" ile "onların oluşturduğu tehdit" arasındaki ayrım, silahlanmanın meşrulaştırılmasının temel araçlarından biri haline gelebiliyordu. Böylece güvenlik kavramı yalnızca korunması gereken insanların değil, tehdit olarak tanımlananların da kim olduğunu belirleyen politik bir kavrama dönüşüyordu ve askeri güç üzerinden tanımlanıyordu. Karşı tarafın oluşturduğu tehdidin, nükleer silahlanmaya gerekçe yapılması bizim ülkemiz açısından da yabancı bir durum değil. Benzer yaklaşım 2019 yılında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "birilerinin elinde nükleer başlıklı füze var, ama benim elimde olmasın, ben bunu kabul etmiyorum" sözleriyle dile getirilmişti.

BARIŞ HAREKETLERİ ÇAĞI

Uluslararası ilişkiler literatüründe "Yumuşama" (détente) dönemi olarak anılan döneme geçildiğinde, ABD ve Sovyetler Birliği arasındaki rekabet sona ermedi ancak doğrudan çatışma ve nükleer gerilim riskini yönetmek için diplomatik kanallar ve silah kontrol mekanizmaları geliştirildi. 1968'de imzaya açılan Nükleer Silahların Yayılmasının

Yıllara uzanan ve zamanla 30 bin kadının katıldığı bir kampa dönüşen hareket, nükleer silahlanma karşıtlığını, kadınların siyasetteki konumu, militarizm, yaşam hakkı ve gündelik hayatın güvenliğiyle ilişkilendirdi.

1989 ile 1991 yılları arasında Greenham'da konuşlandırılmış tüm füzeler kaldırıldı. ABD Hava Kuvvetleri 1992'de üssü terk etti ve kısa süre sonra İngiliz muadilleri de onları takip etti. Barış Kampı, nükleer silahlara karşı devam eden bir protesto olarak kaldı ve Greenham'daki kadınların sonucusu, ilk gelişlerinden 19 yıl sonra, Eylül 2000'de üssü terk etti.

Önlenmesi Antlaşması (NPT), 1972’de SALT I ve Anti-Balistik Füze (ABM) Antlaşması, 1975’te Helsinki Nihai Senedi bu dönemin önemli metinleri arasında yer aldı.

Ancak “yumuşama”, nükleer silahlanmanın sona ermesi anlamına gelmiyordu. Tam tersine, nükleer düzen daha karmaşık bir biçimde kurumsallaşıyordu. NPT bir taraftan nükleer silahların yayılmasını önlemeyi ve nükleer silahsızlanmayı hedeflerken, diğer taraftan nükleer enerjinin barışçıl kullanım hakkını tanımlıyordu. Antlaşmanın 3. maddesi, nükleer materyalin barışçıl kullanımdan silah geliştirmeye yönlendirilmediğinin doğrulanması için IAEA güvencelerini öngörüyor; 4. madde ise barışçıl nükleer enerji kullanım hakkını koruyordu. Bu, bugün hâlâ tartışılan temel ayrımın da başlangıç noktasıdır.

Sovyetler Birliği’nin 1979’da Afganistan’ı işgal etmesinin ardından yumuşama dönemi sona erdi ve ABD-Sovyet ilişkileri yeniden sertleşti, silah kontrol görüşmeleri sekteye uğradı. Bu dönemde nükleer savaşın gerçekten gerçekleşebileceği korkusu yeniden gündelik hayatın merkezine yerleşti. 1983’teki Stanislaw Petrov olayı ve NATO’nun Able Archer tatbikatı gibi gelişmeler, yanlış değerlendirme veya yanlış alarmın nükleer tırmanma açısından ne kadar ciddi sonuçlar doğurabileceğine dair tartışmaları güçlendirdi. Günümüzde yapay zekânın karar verici olma pozisyonunun da nükleer silahlara ilişkin başka bir tartışma alanı yarattığını belirtmek gerek. Albay Petrov, yıllar önce kıtalar arası füze atıldığı uyarısının yanlış alarm olma olasılığını dikkate alarak büyük bir nükleer savaşını önlemişti. Yapay zekânın hüküm süreceği bir dünyada uyarı sistemlerinin komutasının kimin tarafından hangi kararlarla yürütüleceği güncel ve kritik bir tartışma konusu.

İKİNCİ NÜKLEER ÇAĞ

Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla iki kutuplu Soğuk Savaş düzeni sona erdi. Ancak nükleer silahlar ortadan kalkmadı. Nükleer silah sahibi devletlerin sayısı ve nükleer stratejilerin niteliği değişirken, nükleer teknoloji uluslararası güvenlik siyasetinin önemli bir unsuru olmaya devam etti.

Bugün nükleer çağın ikinci döneminde, Soğuk Savaş’ın iki kutuplu yapısından farklı olarak daha karmaşık bir nükleer güç dağılımıyla karşı karşıyayız. ABD ve Rusya küresel nükleer cephaneliğin büyük bölümünü elinde tutarken Çin’in kapasitesindeki artış, diğer nükleer silahlı devletlerin modernizasyon programları ve farklı bölgesel güvenlik dinamikleri yeni bir tablo oluşturuyor.

SIPRI’nin (Stockholm International Peace Research Institute/Stokholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü) 2026 verilerine göre, Ocak 2026 itibarıyla dokuz nükleer silahlı devletin toplam nükleer silah envanterinde yaklaşık 12.187 savaş başlığı olduğu tahmin ediliyor. Bunların 9.745’i askeri stoklarda ve potansiyel olarak kullanılabilir durumda; 4.012’si operasyonel kuvvetlerde konuşlandırılmış durumda. SIPRI’ye göre dokuz nükleer silahlı devletin tamamı 2025 yılında nükleer cephaneliklerini geliştirmeye veya modernize etmeye devam etti.

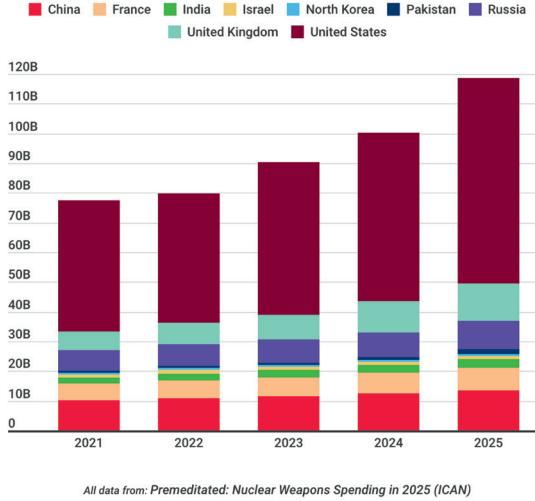
Bu rakamların tahmin olduğunu özellikle vurgulamak gerekir. Nükleer silaha sahip devletlerin çoğu stoklarına ilişkin bütün bilgileri açıklamadığından kesin sayıların bilinmesi mümkün değil. SIPRI ve FAS (Federation of American Scientists/Amerikan Bilim İnsanları Federasyonu) gibi kuruluşların verileri, açık kaynaklardan erişilerek yapılan bağımsız tahminlere dayanır.

Dünya nükleer güçleri, Ocak 2026

Country	Deployed warheads ^a		Stored warheads ^b		Military stockpile ^c		Retired warheads ^d		Total inventory ^e	
	2025	2026	2025	2026	2025	2026	2025	2026	2025	2026
United States	1 770	1 770	1 930	1 930	3 700	3 700	1 477	1 342	5 177	5 042
Russia	1 718	1 796	2 591	2 604	4 309	4 400 ^f	1 150	1 020	5 459	5 420
United Kingdom	120	120	105	105	225	225	-	-	225	225
France	280	280	10	10	290	290	..	80	290	370
China	24	34	576	586	600	620	-	-	600	620
India	-	12	180	178	180	190	-	-	180	190
Pakistan	-	-	170	170	170	170	-	-	170	170
North Korea	-	-	50	60	50	60 ^g	-	-	50	60 ^g
Israel	-	-	90	90	90	90	-	-	90	90
Total	3 912	4 012	5 702	5 733	9 614	9 745	2 627	2 442	12 241	12 187

.. = not available; - = nil or a negligible value.

Notes: All estimates are approximate. SIPRI revises its world nuclear forces data each year based on new information and updates to earlier assessments. The data for Jan. 2026 replaces all previously published SIPRI data on world nuclear forces. Countries are ordered by date of first known nuclear test; however, there is no conclusive open-source evidence that Israel has tested its nuclear weapons. Russia and the USA no longer publish aggregate numbers for strategic nuclear forces that were limited by the 2010 Treaty on Measures for the Further Reduction and Limitation of Strategic Offensive Arms (New START), which expired in Feb. 2026 without a follow-on treaty.

Nükleer silahların yalnızca sayısı değil, bu silahlar için ayrılan kaynaklar da nükleer silahlanmanın güncel niteliğini ortaya koyuyor. Burada farklı bir veri türü kullanan ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons/Nükleer Silahların Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Kampanya) gibi nükleer silahların ortadan kaldırılmasını savunan kuruluşların hesaplamaları da önemli. ICAN'ın 2025 yılına ilişkin tahminleri, dokuz nükleer silahlı devletin nükleer silah programlarına yaklaşık 118,8 milyar dolar harcadığını; nükleer silahların geliştirilmesi ve bakımında yer alan şirketlerin ise aynı yıl en az 38 milyar dolar gelir elde ettiğini öne sürüyor. Bu rakamlar nükleer silahlanmanın yalnızca askeri değil, aynı zamanda büyük bir ekonomik ve teknolojik faaliyet alanı olduğunu göstermesi bakımından anlamlıdır.

Dolayısıyla nükleer silahların varlığı yalnızca devletlerin güvenlik politikalarıyla değil, kamu bütçeleri, araştırma altyapıları, teknoloji şirketleri ve uzun vadeli sözleşmelerle de sürdürülmektedir.

Başka bir deyişle nükleer silahlanma, yalnızca birkaç devletin elindeki savaş başlıklarından ibaret bir sistem değildir; arkasında ekonomik, bilimsel ve kurumsal bir yapı bulunan sürekli bir teknoloji ve yatırım alanıdır.

Bu noktada Türkiye'ye ilişkin şu bilgiyi de vermek gerekli: Türkiye'nin ABD nükleer silahlarına ev sahipliği yaptığı biliniyor. ICAN 2026 Nükleer Silah Yasaklama İzleme Raporuna göre İncirlik Hava Üssü'nde 20 adet B61 nükleer silahın bulunduğu tahmin ediliyor. 15 Temmuz sonrası, ABD Hava Kuvvetleri tarafından İncirlik'teki nükleer silahların güvende olduğuna dair açıklamalar yapılmıştı. Şimdiye kadar sayıya ilişkin resmi bir açıklama yapılmamış olsa da Barış Pınarı Harekâtı ve Suriye iç savaşına ilişkin sınır operasyonları gibi kritik eşiklerde ABD basınında zaman zaman silahların tahliyesinin planlandığına ilişkin haberler yayımlandı. Stimson Center'ın raporunda ve NATO belge sızıntılarında ise silah sayısının yaklaşık 50 olduğu ifade edildi.

Türkiye'de ABD'nin askeri varlığı ve üsleri etrafındaki tartışmalar uzun yıllara dayanıyor. Dünyada örneklerinden bahsettiğimiz 60'ların sonlarında yükselen gençlik hareketi, savaş karşıtı ve anti-empyralist hareketle birlikte Türkiye'de de ABD'nin askeri varlığına karşı güçlü bir itiraz gelişmişti. ABD 6. Filo'sunun 1968 ve 1969 yıllarındaki İstanbul ziyaretleri, bu itirazın en görünür eylemlerine sahne oldu; öğrenciler ve emek örgütleri tarafından gerçekleştirilen gösterilerde "6. Filo Defol" sloganı öne çıktı. Bu nedenle 6. Filo eylemleri yalnızca dönemin gençlik hareketinin simgesel bir parçası olarak değil, Türkiye'nin ABD askeri varlığı, üsler ve dış politikadaki bağımlılık ilişkileri üzerine yürüttüğü tarihsel tartışmanın da önemli bir uğrağıdır.

BUGÜNLERE GELİNDİĞİNDE

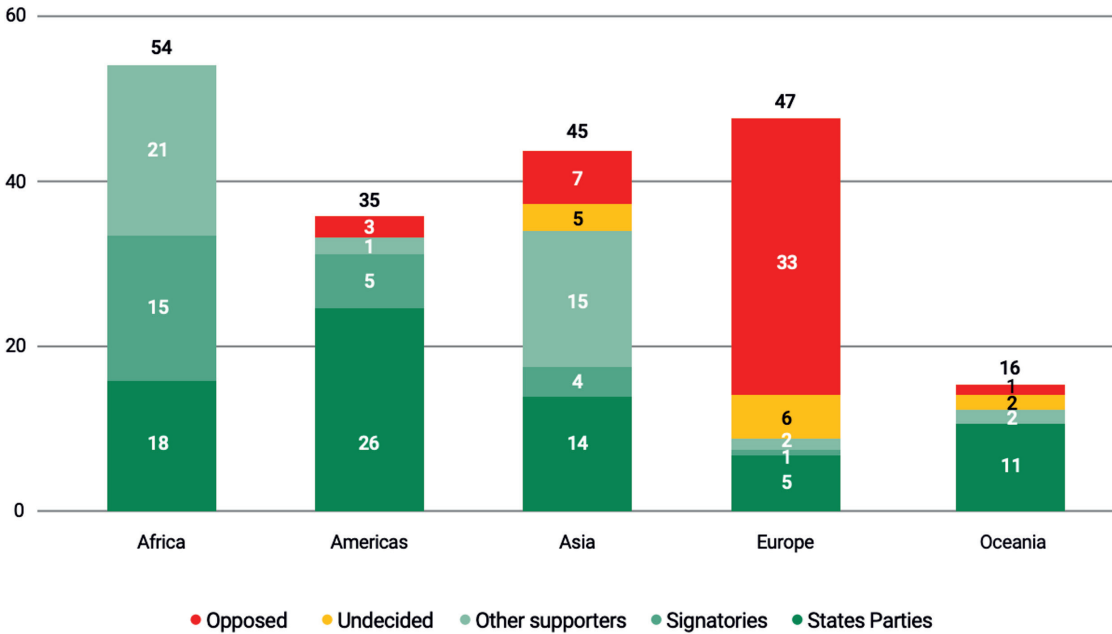
Nükleer silahların ortaya çıkışından bu yana geçen yaklaşık seksen yılda silahlar çoğaldı ve çeşitlendi, bununla birlikte bu silahları sınırlandırmak ve ortadan kaldırmak için yürütülen pek çok toplumsal mücadele de oldu. Bu mücadelelerin uluslararası karşılığına bakarsak; 1968’de imzaya açılan ve 1970’te yürürlüğe giren Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması (NPT), 1987’de Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Antlaşması (INF), 1996’da Kapsamlı Nükleer Denemelerin Yasaklanması Antlaşması (CTBT), 2017’de ise nükleer silahların geliştirilmesini, edinilmesini, bulundurulmasını ve kullanılmasını yasaklayan Nükleer Silahların Yasaklanması Antlaşması (TPNW) Birleşmiş Milletler’de kabul edildi.

Ancak bu anlaşmalardan CTBT; ABD, Çin, Hindistan, Pakistan, İsrail, İran ve Kuzey Kore’nin de bulunduğu bazı devletlerin gerekli onay süreçlerini tamamlamamış olması nedeniyle yürürlüğe girmiş değil. Benzer şekilde, 2021’de yürürlüğe giren TPNW de nükleer silaha sahip dokuz devletin ve NATO’nun nükleer caydırıcılık politikasını sürdüren devletlerin bu antlaşmanın dışında kalması nedeniyle etkisizleşiyor.

Nuclear Weapons Ban Monitor 2026 raporunda sunulan grafikte, kıtalara göre TPNW’ye verilen destek gösteriliyor. Avrupa’daki NATO ülkelerinin büyük çoğunluğunun anlaşmaya taraf olmaması dikkat çekici ve bu durum nükleer silahsızlanmanın önünde engel teşkil ediyor. Benzer şekilde Türkiye’nin de bu anlaşmayı imzalamadığını belirtmek gerekiyor.

Sonuç olarak:

Dünyanın herhangi bir yerindeki nükleer silahın, yalnızca bulunduğu ülkeyi değil hepimizi tehdit ettiği gerçeğinden hareketle, nükleer silahların tümüyle ortadan kaldırıldığı bir dünya için mücadele edilmeli. Yakın zamanda yaşanan ve hâlâ süren Rusya-Ukrayna, ABD’nin de dahil olduğu İsrail-İran savaşları süresince, nükleer silah ve nükleer savaş tehdidi her zaman masadaydı. Oysa Nagasaki’den ve Hiroşima’dan örnekle, nükleer silahların nelere yol açabileceğini insanlık çok iyi biliyor. Bu nedenle nükleer silahların varlığını güvenliğin temeli olarak kabul etmek yerine, onları ortadan kaldırmayı hedefleyen uluslararası çabaların güçlendirilmesi gerekiyor. Türkiye açısından da bunun ilk adımlarından biri, topraklarımızda bulunan ABD nükleer silahlarının kaldırılması ve Nükleer Silahların Yasaklanması Antlaşması’nın (TPNW) imzalanarak onaylanması olacaktır.

(Şekil: 31.12.2025 itibarıyla bölgelere göre TPNW’ye yönelik desteğin küresel dağılımı)